2539

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 8 oktober 1951

Mede voor Minuor. Tijdens een avondreceptie bij Subardjo bevestigde deze mijn vermoeden (referte mijn telegram 220) dat de Regering krachtige druk op de President had uitgeoefend tot schrapping of belangrijke verzachting der voorgenomen anti-Nederlandse passages in de speech van de President op de Legerdag. Subardjo was kennelijk ingenomen met het door hem terzake bereikte resultaat. De Indonesische susceptibiliteit bleek weer uit een toespeling van Darmasetiawan dat het uitgangspunt van mijn demarche, dat wil zeggen vooropstelling van principiële non-ingerentie dezerzijds in de inhoud van redevoeringen van regeringspersonen en het staatshoofd, voldoening door de Indonesische Regering aan mijn wens had vergemakkelijkt. Ik deelde Subardjo mede, dat mij uit contacten met het bedrijfsleven in Nederland was gebleken, dat men in die kringen gaarne met Indonesië economisch wilde blijven samenwerken, dat men zich echter grote zorgen maakte over de onveiligheid (ik beklaagde mij vooral over West-Java) en met name over de ontwikkeling van de arbeidsverhoudingen. De grote vraag was of Nederlands kapitaal ook in de toekomst nog redelijke winst zou kunnen blijven maken. Voor dit geval begon het Nederlandse bedrijfsleven naar mijn indruk in zekere zin zijn maatregelen te nemen, in welk verband ik wees op de grote belangstelling om zich economisch ook op andere landen te richten. (Abessynië, Egypte, India, Pakistan, Siam, etc., om mij tot dit deel der Wereld te beperken). Ook wees ik op de vrees voor de ontstellend groeiende communistische invloed in de vakbonden, waarbij ik zinspeelde op de slappe houding van de Indonesische Minister van Arbeid. Subardjo antwoordde, dat ik wel wist, dat deze Minister geen communistische neigingen had, dat echter wel enkele bedenkelijke adviseurs van de Minister onlangs waren verwijderd. Subardjo verzocht mij het gehouden betoog te herhalen tegenover de Minister van Arbeid, die hij daarop aan ons tafeltje bracht. Ik herhaalde tegenover hem mijn relaas. Tedjasukmana legde in zijn repliek het accent op zijn uitgesproken anti-communistische overtuiging (had Subardjo hem ondertussen een wenk in die richting gegeven?) en beklaagde zich eveneens over communistische infiltratie onder de arbeiders, hoewel hij erkende stellingnemen tegen de communistische ideologie om binnenlandse politieke redenen onverstandig te vinden, maar hij meende, dat Nederlandse werkgevers ook niet altijd en overal even handig optraden en somtijds blijk gaven de nieuwe verhoudingen nog steeds niet geheel te begrijpen. Ik vroeg hem mij in de toekomst op de hoogte te brengen wanneer hij meende dat zulks het geval was.

Kenmerk: Lamping 221.
© NA, archief Minkol., codetel. 19518
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/17954